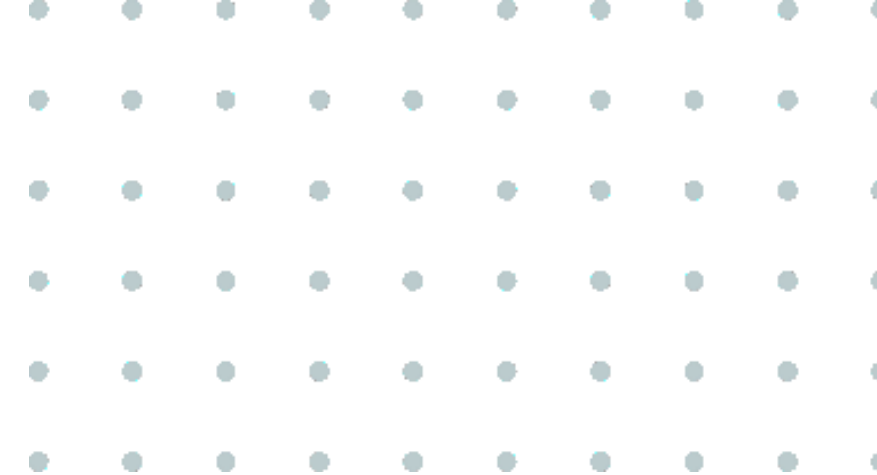

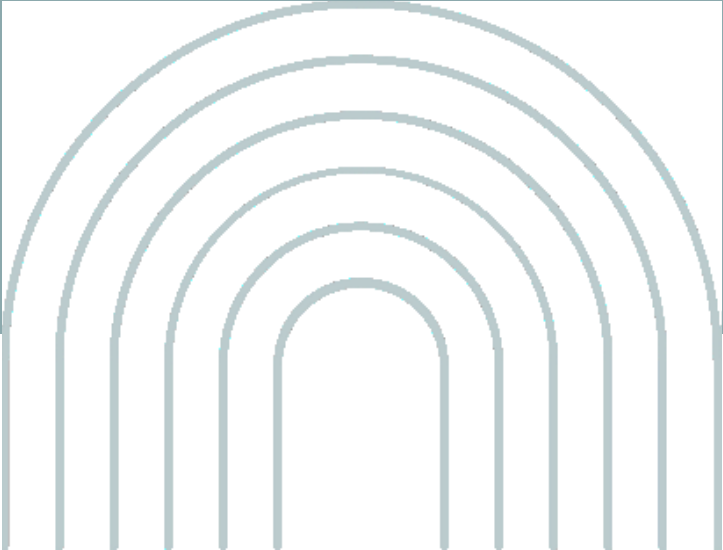
HUDOBNÉ
PREJAVY
KAŽDODENNOSTI

AKO VZNIKLA HUDBA?

HUDBA

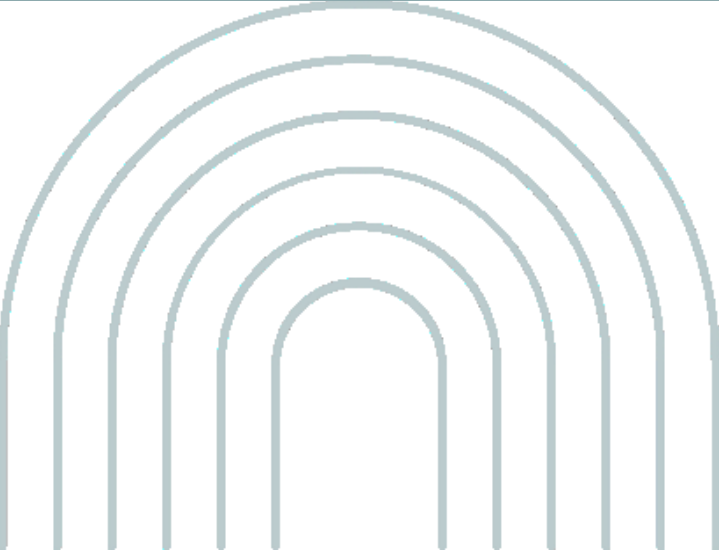
- systém zvukov produkovaný človekom
 - v prvopočiatkoch výsledok ľudskej činnosti inšpirovaný prírodou a vychádzajúci z nej
-

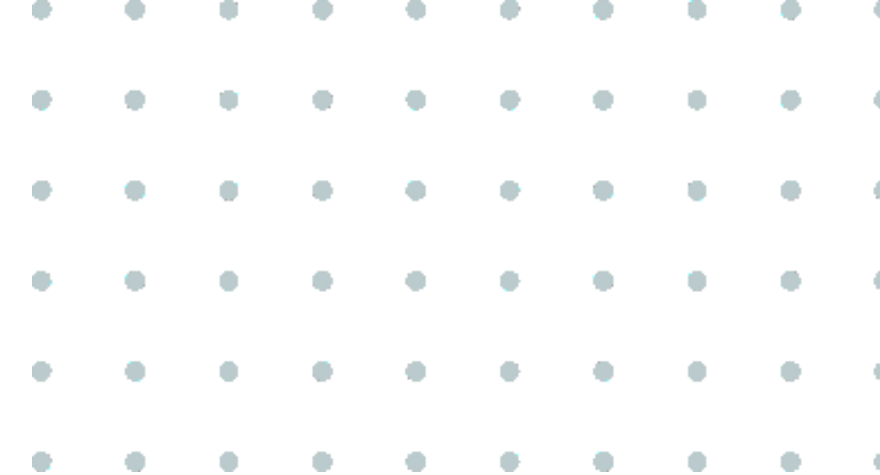
HUDBA

- od signálu k umeniu

premena funkcie človekom produkovaných zvukov prichádzala s vývojom spoločnosti a premenou životného štýlu

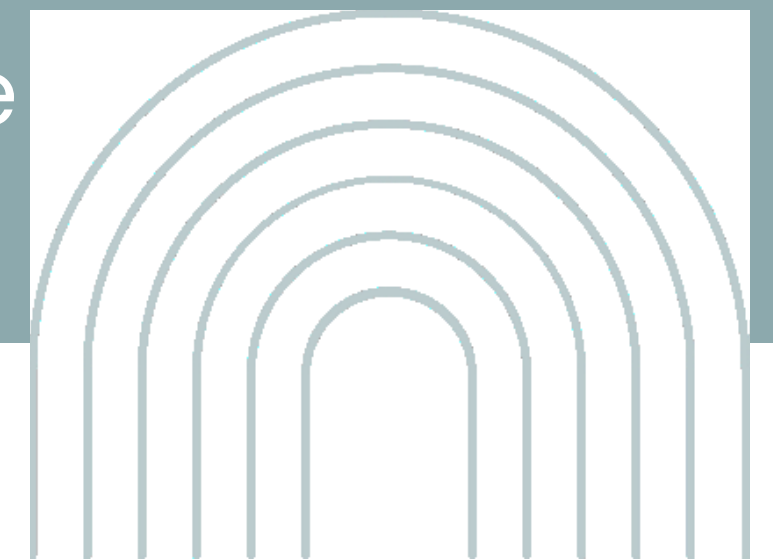
PREMENY HUDBY

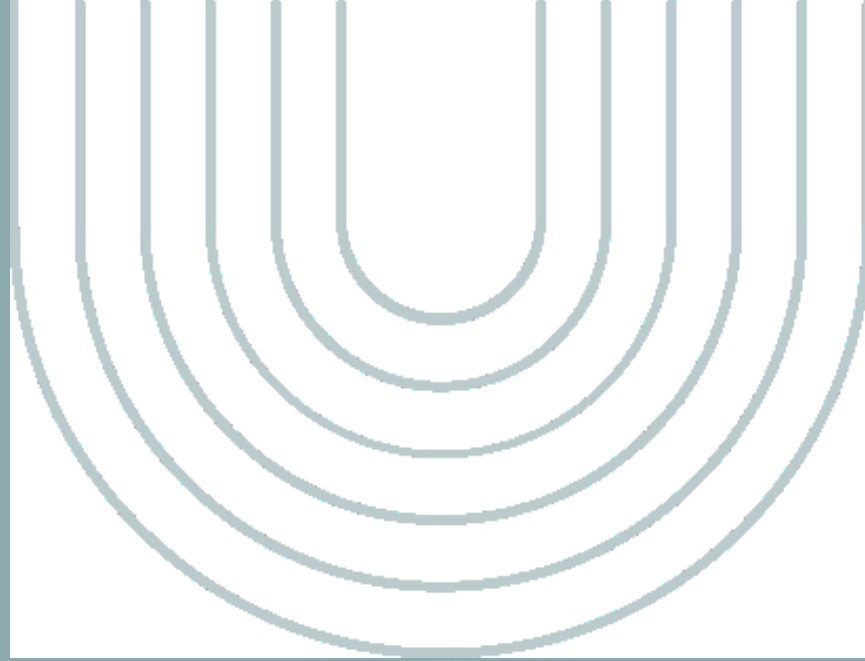
HUDBA

- západné civilizácie vnímajú históriu hudby ako diela a skladateľov = hudba ako objekt
- najstarší hudobný nástroj je ľudský hlas
- hudba bola prenosná (lovecko-zberačské spoločenstvá)
- Hudba ako súčasť kruhu – cyklu roka, cyklu života, cyklu rituálu (uvažovanie nad jej znením a významom)
- so vznikom pevných sídiel a miest sa stali hudobné nástroje väčšie, neprenosnejšie, pretože sa zmenilo miesto posobenia hudby
- profesionálna hudba – hudba ako zamestnanie
- hudba nie je objekt ale aktivita

VÝVIN ZVUKU

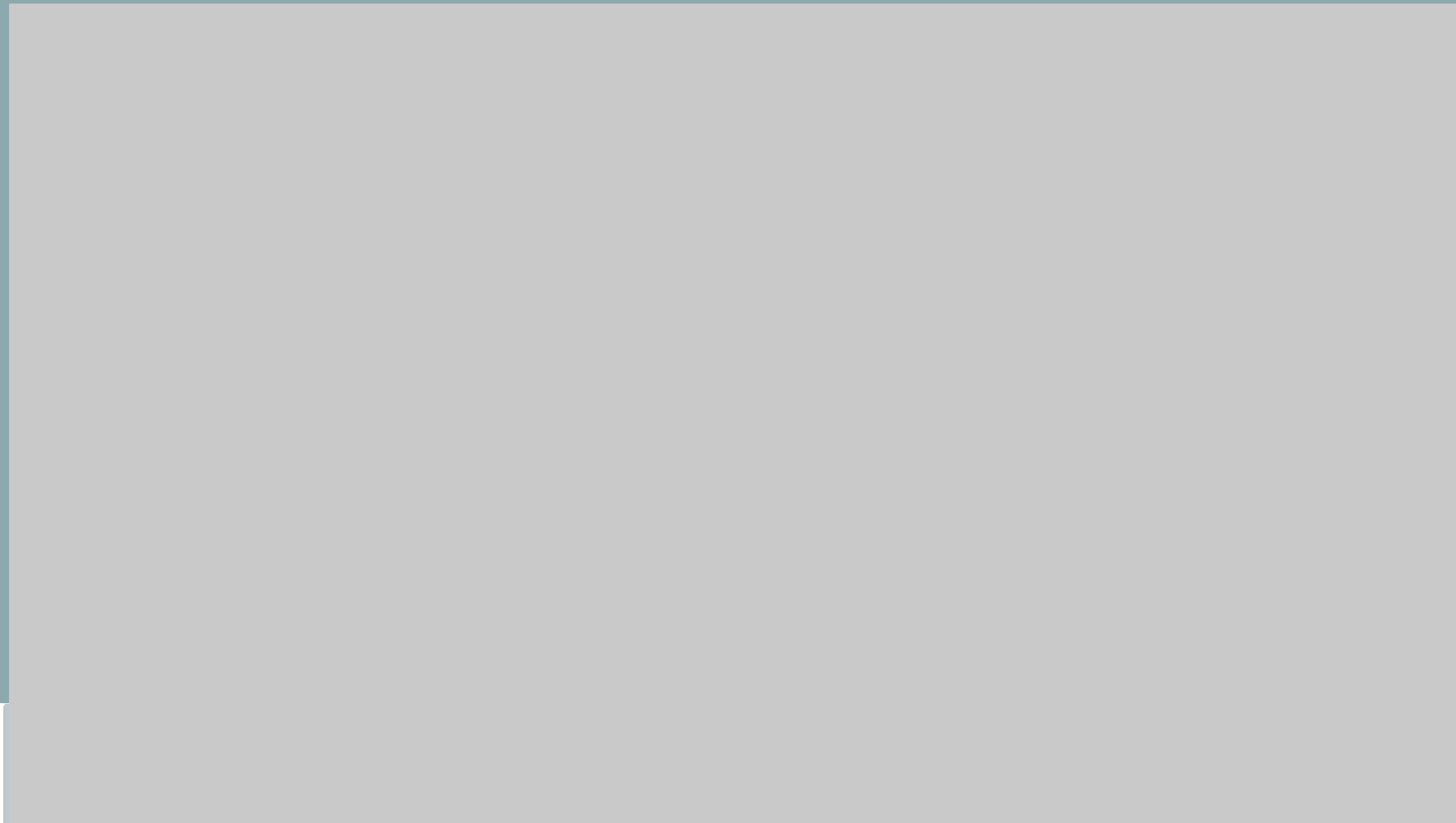

ANTIKA

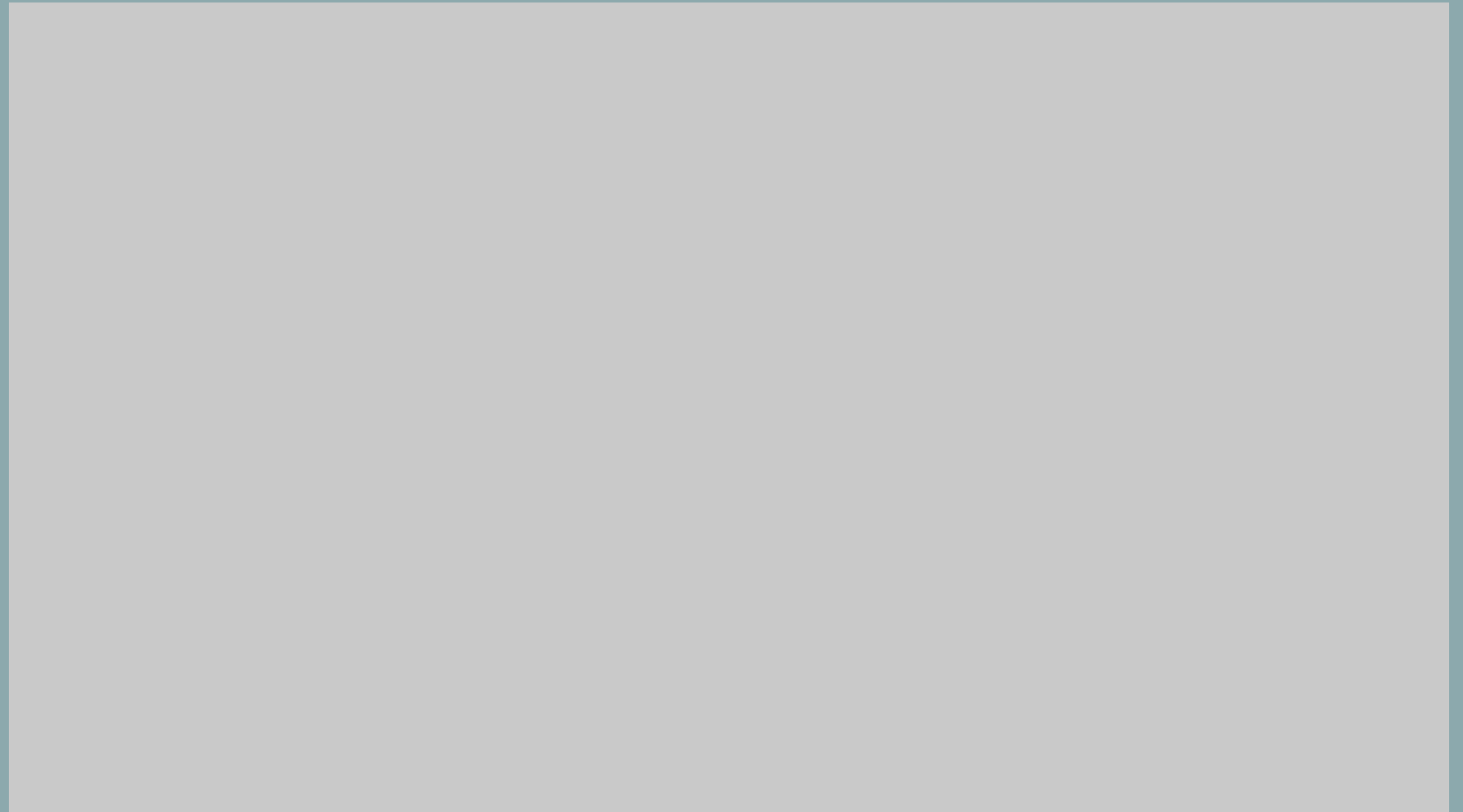
- období starověku na území Řecka a Říma a jejich kulturu, na kterou navazoval a čerpal z ní Západní svět.
- Antická civilizace během helénismu a římské expanze silně ovlivnila také přilehlá území Evropy, severní Afriky a Blízkého východu.
- Za její počátek lze považovat archaické období starověkého Řecka od 8. do 5. století př. n. l. a za její konec zánik Západořímské říše roku 476 n. l. během pozdní antiky.

STAROVEKÝ RÍM

STAROVEKÉ GRÉCKO

STŘEDOVĚK

- Za středověk se považuje období od pádu římské říše až po objevení Ameriky v roce [1492](#). Od roku 500 do zhruba 800 došlo ve srovnání s římskou civilizací k určitému poklesu
- Velmi důležitou součástí středověku byl systém zvaný [feudalismus](#). Na vrcholu společenské pyramidy v něm byl král
- [Renesance](#) „znovuzrození“ – lidé učili od řecké a římské kultury, na které se na nějakou dobu zapomnělo. Z doby renesance je známo mnoho slavných umělců, např. [Leonardo da Vinci](#), [Michelangelo Buonarroti](#) nebo [Raffael Santi](#). V tomto období také [Johannesem Gutenbergem](#) vynalezl [knihtisk](#).
- Renesance přinesla také velké úspěchy v oblasti [vědy](#) filosofie a literatury

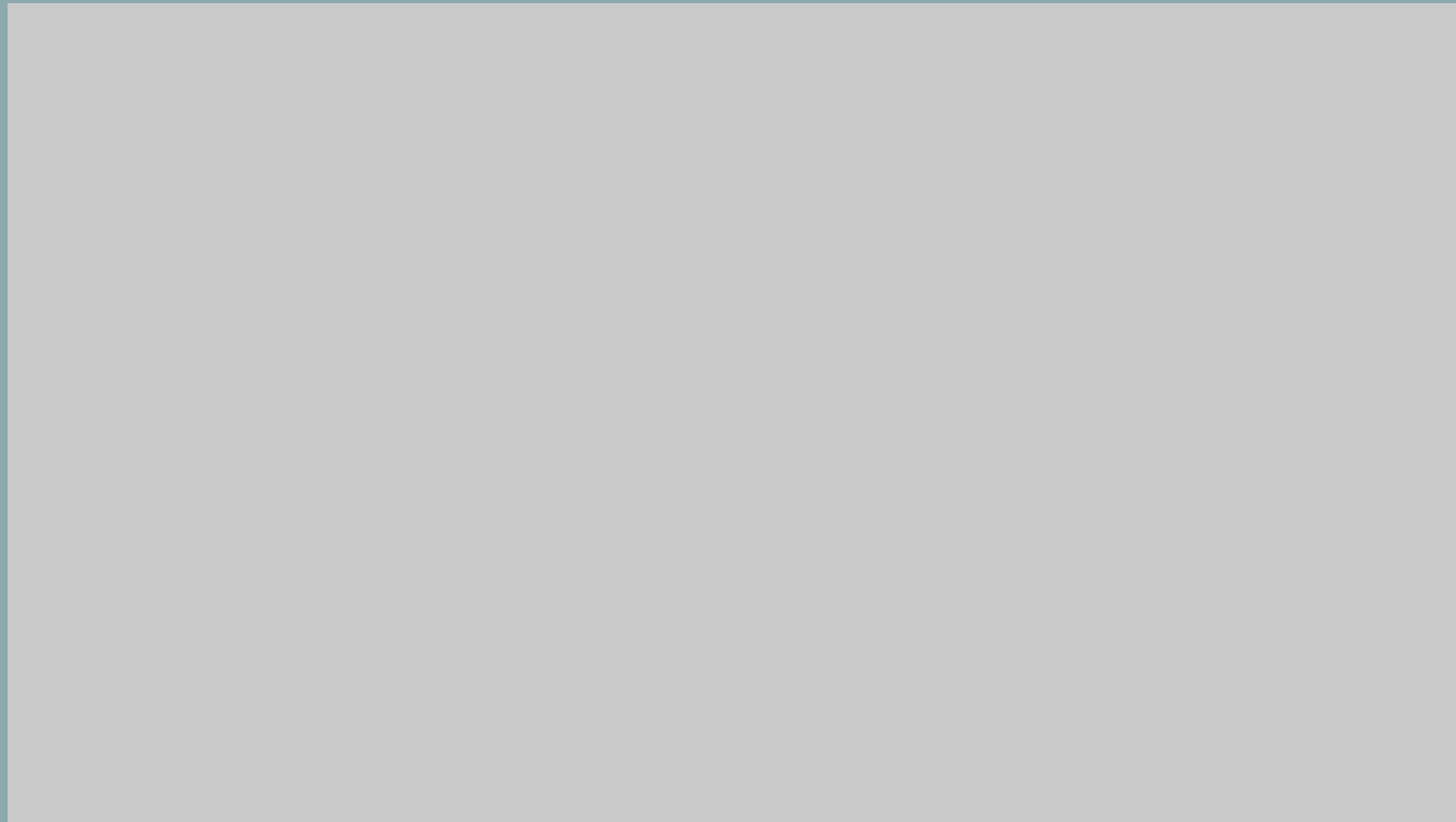

HUDBA V STREDOVEKU

- Umenie slúžilo predovšetkým náboženskému kultu. Rozhodujúcim činiteľom hudobného umenia bol morálny moment.
- Hudba zdôrazňovala text a nie zmyslový moment, v ktorom duchovenstvo tušilo nebezpečenstvo pozemskej radosti → ústredným prejavom bol SPEV
- pokrok v zápise hudby – notácia
- rozvoj harmónie (od jednohlasu k viachlasu)

GREGORIÁNSKY CHORÁL

HUDBA V STREDOVEKU

- utilitárna zvuková produkcia – funkčná hudba
- PIŠTBA

hudba vojska – slúžili na organizáciu vojska, alebo aj ako psychologický účinok na napadnutého nepriateľa

trubači (muzikanti fungujúci na hradoch, ktorých si vydržovali páni aby ohlasovali ich príchod a reprezentovali ich spoločenské postavenie)

trubadúri (pútovní nezávislí muzikanti)

OBDOBIE RENESANCIE

- 1400 – 1600
- premena sídiel – vznik miest, vrstvy meštianstva, rozvoj obchodu
- záujem o človeka – humanizmus
- hudba ako módna záležitosť – vydržiavanie kapiel, návštevy koncertov, výuka detí
- rozvoj hudobných foriem
- rozvoj hudobných nástrojov
- vznik kníhtlače – rozšírenie hudby v tlačenej podobe

NOVOVEK

- Za symbolický počátek novověku se nejčastěji považuje rok 1492, kdy Kryštof Kolumbus objevil Ameriku. Uvádí se též rok 1485, kdy skončila v Anglii válka Růží, dále 1453 (dobyetí Konstantinopole Turky), vynález Guttenbergova knihtisku (před rokem 1450), 1517 (zveřejnění 95 tezí Martinem Lutherem) nebo 1526 (bitva u Moháče). Někdy se za počátek novověku považuje rok 1640 (začátek občanské války v Anglii).
- Konec novověku (a počátek moderních dějin) je možné umístit na závěr 18. století (např. události Velké francouzské revoluce roku 1789), nebo ke konci 19. století či na začátek 20. století (konec první světové války roku 1918).

NOVOVEK

artificiálna hudba – vážna, klasická. s vysokou umeleckou hodnotou

- BAROKO –
- KLASICIZMUS
- ROMANTIZMUS
- MODERNIZMUS

BAROKO

HUDBA BAROKA

- zložitejšia
- vznik stálych kapiel
- opera
- Za vrchol barokního období jsou považována díla Georga Friedricha Händela a Johanna Sebastiana Bacha. Mezi klíčové skladatele období baroka patří Claudio Monteverdi, Domenico Scarlatti, Alessandro Scarlatti, Antonio Vivaldi, Henry Purcell, Georg Philipp Telemann, Jean-Baptiste Lully, Jean-Philippe Rameau, Marc-Antoine Charpentier, Arcangelo Corelli, François Couperin, Heinrich Schütz, Jan Dismas Zelenka a další.

KLASICIZMUS

KLASICIZMUS

- zhruba mezi lety [1750–1820](#)
- klidněnější, racionálnější a hravější
- v éře klasicismu bylo zavedeno mnoho [norem](#) kompozice, přednesu a stylu. Byla to také doba, kdy se dominantním klávesovým nástrojem stal [klavír](#). Došlo ke [standardizaci](#) základních nástrojů potřebných v orchestrech.
- Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Joseph Haydn

ROMANTIZMUS

- *“Za hospodárskeho rozmachu mest, jenž s sebou prinášel i rozmach kulturní, města sama počala organizovat hudební život v dosahu své pravomoci a tak již na sklonku stredoveku se vežní trubači a ostatní hudebníci sdružovali do techto pištectev. Vývoj těchto organizací všek nevedl k hudbe dechové v dnešním slova smyslu, nýbrž k hudbe komorní a v 16. století k hudbe instrumentální, v níž se od počátku 18. stol. objevují prvky symfonické.” (Janda, 6)*

KONCERTNÝ ŽIVOT

trubačské nástrojové zoskupenia fungovali aj na šľachtických dvoroch. Najvýznamnejšou trubačskou skupinou bola viedenská kapela Rudolfa II (1567 – 1612), ktorú tvorilo 20 trubačov pod vedením Cesareho Bendinelli[2]. Pre takéto kapely bolo typické, že ich tvorili prevažne cudzinci (Nemci, Taliani, Španieli či Holanďania). (ŠÁLEK, 27)

Koncerty týchto dvorných trubačských kapiel predstavovali vtedajší hudobný život.

V období 16. a 17. storočia vďaka zvýšenej popularite dychových nástrojov a rozmachu ich používania pri roznych typoch hudobnej produkcie, začali prebiehať pokusy o zdokonalovanie jednotlivých nástrojov a vytváranie ich podob vo viacerých hlasových podobách. (šálek, 28)

VOJENSKÁ HUDBA

Ivestícia do premeny vojenskej hudby – Nástrojové zoskupenia využívané českými vojskami sú spoľahlivo doložené v období husitského revolučného hnutia (1419 – 1437). Ich existenciu potvrdzuje najstarší dochovaný český vojenský poriadok Jána Žižky z roku 1423

VOJENSKÁ HUDBA

Na začiatku 17. storočia nastala kvoli mocenským bojom a rozporom vo vládnucej Habsburskej dynastii v strednej Európe spoločensko-hospodárska kríza, ktorá vyvrcholila Bitkou na Bielej hore (1620). Táto udalosť bola súčasťou širšieho vojnového konfliktu dnes nazývaného ako Tridsaťročná vojna (1618–1648)

VOJENSKÁ HUDBA

Spoločenské napätie sprevádzal neustále pretrvávajúci vojenský konflikt, situácia si preto vyžadovala efektívnejšie riešenia. Jedným z nich bola aj systematizácia vojsk, v rámci ktorej vzniklo niekoľko typov oddielov.

Tieto nástrojové zoskupenia sa stali tvárou armády a ich funkcia začala naberať na reprezentatívnosti. V roku 1630 bola českým a uhorským kráľom Ferdinandom II. Habsburským založená kapela viedenskej vojenskej stráže.

VOJENSKÁ HUDBA

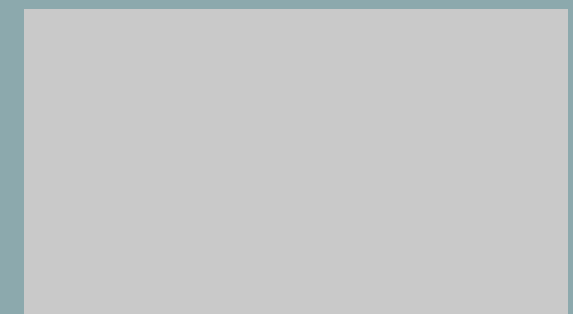
POĽNÉ KAPELY – VOĽNOČASOVÉ KAPELY PRE POBAVENIE

Je pravděpodobné, že v našich zemích můžeme hovořit o polní hudbě od dvacátých let 18. století.

TURECKÁ HUDBA

turecké vojsko sa vo svojej rozpínavosti v druhej polovici 17. storočia dostalo na dlhú dobu do strednej Evropy, zmocnilo sa celého Uhorska i územia dnešného Slovenska

janičari – elitná vojenská jednotka osmanskej armády.

VOJENSKÁ HUDBA

Rakúsko-uhorská armáda sa inšpirovala u hudby tureckých janičiarov

Prví takéto orchestre mali Prusi (1670). V Rakúsku začali prvé snahy o preberanie tureckého spôsobu v roku 1741, kedy barón Friedrich Trenck u svojho 53. pandúrskeho pluku zriadil kapelu, ktorá sa na tú tureckú výrazne podobala, pretože jej súčasťou boli veľké skupiny bicích nástrojov.

Intenzívne využívanie dychových nástrojov vo vojenskom prostredí, začalo objavovať svoj spoločenský potenciál. Premena nástrojového obsadenia podľa tureckého vzoru po prvých rozpačitých reakciach verejnosti, predsa len znamenala nárast popularity vojenskej dychovej hudby. **Úkázalo sa, že takáto hudobná produkcia dokáže byť nie len vojensky užitočná, ale uplatní sa aj pri pestovaní spoločenskej kultúry. Tomuto prostrediu sa ale musela prispôsobiť, čomu pomohla revolúcia v konštrukcii dychových nástrojov, ktorá vyvrcholila v 19. storočí.**

Priemyselná revolúcia

- prelom 18. a 19. storočia

je proces základnej zmeny v oblasti výroby nástrojov, ktorý umožnil prechod od manufaktúry, založenej na ručnej práci, ku kapitalistickej továrni.

V roku 1750 pracovala väčšina ľudí v poľnohospodárstve. Žili v malých dedinských komunitách, kde dorábali obilie a chovali domáce zvieratá. V roku 1900 väčšina ľudí pracovala už v mestách.

KONŠTRUKČNÝ VÝVOJ HUDOBNÝCH NÁSTROJŮV

Václav František Červený

([27. září 1819 Dubeč\[1\]](#) – [19. ledna 1896 Hradec Králové](#)) byl jeden z nejvýznamnějších českých a evropských výrobců [hudebních nástrojů](#). Specializoval se na dechové instrumenty, zejména [žestě](#). Proslulé jsou nástroje jeho firmy V. F. Červený a firmy jeho synů V. F. Červený & synové.

